

ISTINE I LAŽI O MIROVINAMA

Političari, od kojih većina uopće ne razumije mirovinski sustav, i takozvani stručnjaci, koji su najčešće u sukobu interesa jer rade za financijske institucije, godinama nam serviraju laži i manipulacije o našem mirovinskom sustavu.

Iznose lažne podatke, šire uznemirujuće vijesti a prešućuju činjenice. Preuveličavaju "deficit mirovinskog sustava" i tvrde da je neodrživ sijući paniku kao plodno tlo za smanjivanje prava.

Govore kako premalo radimo i hrlimo u mirovinu, a istina je da mi želimo raditi, ali nam država i mnogi poslodavci to ne omogućuju.

Pozivaju se na preporuke Vijeća Europske unije i Europske komisije, a prešućuju da su socijalne politike, uključujući i mirovinski sustav, u nadležnosti nacionalnih vlada, a ne Europske unije. Europsku komisiju zanima samo fiskalna stabilnost, a ne i naša socijalna sigurnost u starosti. No Komisija nam može samo dati preporuku, a mi možemo reći da ju nećemo prihvatiti!

Takvih manipulacija i laži prepuna je i ova "mirovinska reforma". Ali mi na njih znamo i možemo odgovoriti.

LAŽ #1

Živimo sve dulje, pa moramo sve dulje raditi. Rad do 67 je neizbježan.

ISTINA

Živimo **tri godine kraće od prosjeka Europske unije**. Još važnije, nakon 65. godine samo pet godina živimo u zdravlju, europski prosjek je čak 10, a razvijenih sjevernih zemalja 15-17.

Uvjeti života u svim članicama Europske unije nisu jednaki pa zato niti uvjeti za odlazak u mirovinu nisu i ne trebaju biti jednaki.

Činjenica je i to da je danas društvo bogatije nego ikada i novaca ima: ali je ključna njegova pravedna raspodjela!

LAŽ #2

Većina europskih zemalja podigla je dob za umirovljenje na 67 godina. Vladina reforma samo slijedi europske trendove.

ISTINA

Većina **novih članica EU**, s kojima se možemo uspoređivati po očekivanom trajanju života, **još uvijek nije dosegla ni 65 godina** kao uvjet za odlazak u mirovinu. Među tim zemljama, samo Hrvatska i Bugarska krenule su podizati dob iznad 65 godina.

Iznad 65 godina dob podižu samo neke **zemlje zapadne Europe**, u kojima se **živi znatno dulje nego u Hrvatskoj** i radi u boljim uvjetima. Ipak, neke od njih, poput Austrije, još uvijek ne razmišljaju o podizanju dobi.

Tijekom proteklih nekoliko godina **Poljska, Češka i Slovačka odustale su od ideja o podizanju uvjeta za odlazak u mirovinu**. U Poljskoj i Češkoj podizanje dobi zaustavit će se na 65 godina, a u Slovačkoj na 64.

Ako želimo slijediti europske trendove, to za nas znači zadržati uvjet dobi na 65, a ne podizati ga!

LAŽ #3

Neće svi morati raditi do 67 jer će oni s 41 godinom staža ići u mirovinu sa 60 godinom života.

ISTINA

Prema sadašnjem zakonu, **velika većina ljudi morat će raditi do 67. godine** života. Dani kada se prvi posao pronalazio odmah po završetku školovanja, a radni odnos bio neprekinut do mirovine, nažalost su prošlost.

Hrvatska je dugi niz godina imala jednu od najviših stopa **nezaposlenosti mladih u EU**, a na samom smo vrhu po udjelu nesigurnih oblika rada i rada na određeno vrijeme. Nezaposlenost, odnosno prekidi između dva posla, rad putem ugovora o djelu ili bez ikakve prijave, pa prema tome i **bez staža**, danas su česta pojava.

LAŽ #4

Ako prođe referendum, mirovine će biti manje i morat ćemo zaduživati djecu i unuke.

ISTINA

Na iznos mirovina svake osobe ne utječe izravno dob odlaska u mirovinu, već njezina plaća i broj godina mirovinskog staža. Podizanje uvjeta za odlazak u mirovinu na 67 godina **neće automatski rezultirati s više staža**.

Međutim, podizanje dobi za odlazak u mirovinu na 67 godina zapravo će značiti da ćemo **mirovinu primati dvije godine kraće**. Prosječni umirovljenik zbog toga će ukupno primiti gotovo **58 tisuća kuna** manje tijekom vremena provedenog u mirovini.

Zbog podizanja dobi na 67 godina **povećat će se broj radnika koji uopće neće doživjeti mirovinu**. A mnogi koji neće moći raditi do 67. godine morat će otići u **prijevremenu mirovinu** i do kraja života primat će manju mirovinu.

Tijekom proteklih nekoliko godina **uspjeli smo posve eliminirati deficit državnog proračuna, a javni dug se neprestano smanjuje – i sve to bez smanjivanja mirovinskih prava**. Ako smo

uspjeli stabilizirati proračun bez smanjivanja mirovina, onda je očito da se u proteklim desetljećima Hrvatska nije zaduživala zbog isplate mirovina, nego zbog nekih drugih stvari!

LAŽ #5

Hrvatski mirovinski sustav je neodrživ: doprinosi pokrivaju samo 55 posto mirovina.

ISTINA

Hrvatski mirovinski sustav je održiv, a pokrivenost mirovina doprinosima je znatno viša nego što nas političari uvjeravaju: **27 milijardi kuna uplaćenih doprinosa pokriva više od 90 posto troška mirovina stečenih stažem, koji iznosi oko 29 milijardi kuna**.

Oko 6 milijardi kuna doprinosa preusmjerava se u drugi stup, i zato nedostaje za isplatu trenutnih mirovina. Taj dio država mora nadoknaditi iz općih poreza. Na mirovine po posebnim propisima (13 posto svih umirovljenika) trošimo oko 8,7 milijardi kuna godišnje, od čega je samo oko 3,5 milijardi stečeno mirovinskim stažem. Ostatak država mora pokriti iz općih poreza. Nekoliko dodataka koji služe za povećanje najnižih mirovina i ispravljanje ranijih nepravdi mirovinskog sustava stoje oko 5 milijardi kuna. Nije problem to financirati iz općih poreza, jer tako čine i mnoge druge europske zemlje.

Hrvatska ima jednu od najnižih stopa doprinosa za mirovinsko osiguranje u Europskoj uniji (20 posto). Kod većine članica EU stopa doprinosa iznosi između 23 i 28 posto. Političari ne samo da o tome šute, nego od hrvatskih radnika očekuju da s tih 20 posto financiraju i mirovine po posebnim propisima, i trošak uvođenja drugog mirovinskog stupa.

Hrvatska za mirovine troši svega 10,6 posto BDP-a, a EU prosjek je 11,2 posto. Projekcije Europske komisije za Hrvatsku pokazuju kako će taj udio tijekom idućih 50 godina samo padati.

LAŽ #6

Nema velike razlike između 65 i 67.

ISTINA

Razlika između 65 i 67 nije ni mala, ni nebitna. **Sa svakom godinom sve je veći učinak na naše zdravlje i radne sposobnosti.**

U današnjim uvjetima, **65 godina je realna granica** za ostvarivanje prava na punu starosnu mirovinu u Hrvatskoj, a tu dob ima i većina država koje nas okružuju.

U mnogim zanimanjima se ne može raditi do 65. godine i zato postoje beneficirani radni staž, mogućnost odlaska u starosnu mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža, kao i mogućnost odlaska u prijevremenu ili invalidsku mirovinu. U mnogim zanimanjima teško je raditi i do 60. godine, ali rješenja za to treba tražiti **u boljim uvjetima rada**, kao i u većim ulaganjima u **cjeloživotno obrazovanje**, te **prilagodbi radnih mjesta** starijim radnicima. Odlazak u mirovinu sa 60 godina značio bi da bi nam mirovina u prosjeku trajala više od polovice radnog vijeka, što danas nije slučaj ni u jednoj europskoj državi. Time bi se ugrozila i održivost mirovinskog sustava, osim ako ne bismo bili spremni na značajne promjene u organizaciji ekonomije i raspodjeli društvenog bogatstva.

LAŽ #7

Imamo nepovoljan omjer zaposlenih i umirovljenika. Javni sustav međugeneracijske solidarnosti je prošlost, a jedino rješenje je individualna štednja u drugom stupu.

ISTINA

Sustav međugeneracijske solidarnosti postoji **u svim europskim državama, a u mnogima čini glavni dio mirovinskog sustava**: oni koji rade financiraju mirovine trenutnih umirovljenika. U svakom društvu, oni koji rade i privređuju moraju, na ovaj ili onaj način, financirati one koji to ne mogu činiti.

Financijski podaci pokazuju da je hrvatski mirovinski sustav danas posve održiv, a takav će ostati i u budućnosti. **Čak i ako država mora dodavati dio sredstava za mirovine iz općih poreza, to nije ni nelogično, niti zabranjeno.** Ideja da se mirovine i druga socijalna prava financiraju doprinosima samo je jedna od mogućih – u Europi postoje zemlje koje, primjerice, javno zdravstvo u potpunosti financiraju općim porezima, poput Ujedinjenog Kraljevstva, kao i one koje dio mirovinskog sustava također financiraju porezima, poput Nizozemske.

LAŽ #8

Referendumom se želi zabraniti rad iznad 65. Zašto braniti onima koji žele i mogu raditi?

ISTINA

Referendum nema **nikakve veze s pravom ljudi da rade koliko god dugo žele**. Zakon o mirovinskom osiguranju propisuje samo kada osoba ima pravo otići u mirovinu, a ne kaže ništa o tome kada to se to mora. Smatramo kako 65 godina mora biti primjeren uvjet za ostvarivanje prava na mirovinu: 67 godina je naprosto previše, jer u današnjim uvjetima većina hrvatskih radnika ne može tu dob dočekati na radnom mjestu.

Zakon o mirovinskom osiguranju ne brani svima oni koji mogu i žele raditi i nakon 65. godine da to i učine. Trenutno ljude u mirovinu sa 65 godina tjeraju Zakon o radu i Zakon o državnim službenicima, prema kojem radni odnos automatski prestaje s navršениh 65 godina, osim ako se radnik s poslodavcem ne dogovori drugačije. Istovremeno, niz drugih zakonskih odredbi potiče poslodavca da se ne dogovori drugačije s radnikom, nego da njegov ili njezin 65. rođendan iskoristi kako bi prekinuo radni odnos.

LAŽ #9

Moramo podići dob odlaska u mirovinu, jer sadašnji umirovljenici imaju premalo mirovinskog staža.

ISTINA

Prosječni staž umirovljenika nizak je zbog uništavanja radnih mjesta tijekom privatizacije. Ali prosječni staž novih umirovljenika svake godine raste. Dokaz je to da **duljina staža ne ovisi o podizanju dobne granice za umirovljenje**, nego o politikama zapošljavanja i stanju na tržištu rada.

U hrvatskim uvjetima na povećanje prosječne duljine staža trebalo bi utjecati prvenstveno sustavnim **zapošljavanjem i to pogotovo građana između 55. i 64. godine života**, od kojih danas radi samo dvoje od pet.

Povećanje dobi odlaska u mirovinu stoga ne može produljiti prosječni staž, već može rezultirati samo povećanjem siromaštva među starijim osobama.

LAŽ #10

Mirovinska reforma omogućila je Vladi da poveća mirovine.

ISTINA

Povećanje mirovina nema nikakve veze s "mirovinskom reformom", odnosno nedavnim izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju.

Prema odredbama zakona, koje se ovom reformom nisu mijenjale, **vrijednost mirovina automatski se usklađuje, odnosno povećava, dva puta godišnje**. Svakih šest mjeseci, povećanje mirovina određuje se matematičkom formulom koja u obzir uzima rast prosječne plaće i rast razine cijena (inflaciju).

LAŽ #11

Vladina „mirovinska reforma“ uvela je stimuliranje kasnijeg odlaska u mirovinu i dužeg ostanka u svijetu rada.

ISTINA

Podizanje uvjeta dobi za ostvarivanje prava na mirovinu nije 'stimuliranje' dužeg ostanka u svijetu rada, nego **kažnjavanje onih koji u tim godinama neće moći zadržati ili pronaći radno mjesto**.

Da namjera Vlade nije stimuliranje kasnijeg odlaska u mirovinu pokazuje i to da su za neke kategorije radnika dosad postojeći poticaji za duži ostanak u svijetu rada izriječno ukinuti (npr. za one sa 41 godinom staža). Duži ostanak u svijetu rada moguće je osigurati jedino borbom protiv diskriminacije starijih radnika, ulaganjem u prilagodbu radnih mjesta starijim radnicima, kažnjavanjem poslodavaca koji radnike sustavno šalju u prijevremenu mirovinu, te osiguranjem pristupa cjeloživotnom učenju i drugim mjerama.

LAŽ #12

U redu je penalizirati, odnosno trajno umanjiti, prijevremene mirovine. Ionako imamo previše prijevremenih umirovljenika koji su u mirovinu otišli rano, s malo staža i malo uplaćenih doprinosa. Zato i moraju imati manje mirovine.

ISTINA

Prijevremeno umirovljenje, u pravilu, **nije vlastiti izbor radnika**. Istraživanja pokazuju da se radnici najčešće odlučuju na odlazak u mirovinu zbog lošeg zdravstvenog stanja, loših uvjeta rada koji daleko zaostaju za razvijenim zemljama ili zato što ih na to izravno potiču poslodavci - po tome smo prvi u EU.

Budući da je uvjet godina staža kod starosne mirovine samo 15, a kod prijevremene 35 godina staža, **prijevremani umirovljenici imaju puno više staža od prosjeka** (35 godina i 8 mjeseci). Njihovo dodatno kažnjavanje mirovinama koje su još niže i to doživotno, naročito u uvjetima kad umirovljenje nije dobrovoljno, već rezultat pritiska poslodavca, a bez potpore države na strani radnika, stoga je dodatna nepravda.